

PROPOSTA DIDÀCTICA

El proyecto “Thinking black and betting on equality” está cofinanciado por la Unión Europea. Las opiniones y puntos de vista expresados en esta publicación sólo comprometen a su autor IES Eduardo Primo Marqués y no reflejan necesariamente los de la Unión Europea ni los del Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE). Ni la Unión Europea ni la Agencia Nacional SEPIE pueden ser considerados responsables de ellos.

L'Artur i la Clementina

ADELA TURIN

NELLA BOSNIA

Kalandraka

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència matemàtica.
- Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.
- Tractament de la informació i competència digital.
- Competència social i ciutadana.
- Competència cultural i artística.
- Competència per aprendre a aprendre.
- Autonomia i iniciativa personal.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE DESTRESSES SOCIALS

- Caracteritza estratègies i tècniques per afavorir la comunicació i relació social amb el seu entorn, analitzant els principis de la intel·ligència emocional i social.
- Aplica tècniques de treball en grup, adequant-les al rol que desenvolupen en cada moment.
- Aplica tècniques de gestió de conflictes i resolució de problemes, interpretant les pautes d'actuació establertes.
- Valora el seu grau de competència social per al desenvolupament de les seues funcions professionals, analitzant la seua incidència en les relacions interpersonals i grupals.

SEQÜENCIACIÓ DE LES SESSIONS

- 1- EXPRESIÓ CORPORAL.
- 2- EXPRESIÓ ORAL.
- 3- CONSTRUCCIÓ DE LA HISTÒRIA.
- 4- ESCENOGRAFIA I MÚSICA.
- 5- PROPOSTA TEATRAL I ANÀLISI DEL TEXT.

SEQÜENCIACIÓ DE LES SESSIONS:

1-EXPRESIÓ CORPORAL:

L'expressió corporal és una disciplina activa on l'alumnat està en constant canvi per aconseguir un objectiu fonamental en el desenvolupament: l'acceptació de si mateix. També li ajuda a dominar el seu propi esquema corporal que es reflecteix en la capacitat expressiva i comunicativa, de la mateixa manera que l'estructura d'aquesta del esquema corporal, li permet augmentar de manera progressiva la competència motriu. A més, l'expressió corporal estimula les percepcions que afavoreixen la creativitat.

ALGUNES PROPOSTES D'EXERCICIS I ACTIVITATS D'EXPRESSIONI CORPORAL

CALFAMENT

OBJECTIU: Preparar el cos i calfar tots els membres per tal de preparar-se per a la expressió corporal i evitar lesions.

DESENVOLUPAMENT La professora indicarà com s'ha de calfar el cos començant pels membres més llunyans a l'eix corporal. Començarà totes en rogle amb una postura de cames semi obertes i peus paral·lels, posteriorment es calfen dits, mans, monyeques, braços, cintura, cames, peus i coll. Posteriorment es posa música i s'han de desplaçar lliurement per la sala (no en rogle). Poden botar o rebolcar-se per terra, com més moviment millor. Recomane "Comandante" de Lluís Llach, però qualsevol que escolliu valdrà, intenteu que convide al moviment.

OBSERVACIONS: Podeu anar fent símils per a que imiten una pianista per als dits, balladora de flamenc per a les mans, malabarista per als braços, llenyataire, alçadora de peces, simular una carrera, fer preguntes per a que contesten si o no... Ex. Sou guapes? Teniu fred?..... Recordeu que cal dur roba còmoda que permeta el moviment.

RELAXACIÓ

OBJECTIU: Relaxar el cos i la ment mitjançant una meditació guiada controlant la respiració.

DESENVOLUPAMENT: Una vegada acabat el calfament demanarem que es giten de manera que totes les parts del cos tinguin contacte en el terra. Iniciar una meditació guiada, recomane relaxació bosc i mar perquè permet visualitzar amb facilitat allò que suggerim. Podeu posar música de fons o soroll de bosc o platja.

EXPRESSIÓ EMOCIONAL, “Hola qué tal, cómo estás?”

OBJECTIU: Expressar emocions bàsiques i secundàries.

DESENVOLUPAMENT: En rogle direm una frase (sempre la mateixa) expressant-la amb les diferents emocions que anem suggerint. ALEGRIA TRISTESA RÀBIA FÀSTIC VERGONYA POR

OBSERVACIONS: Si vegeu que funciona podeu suggerir altres maneres o registres, com ara tartamudejant, fent una declaració d'amor, com els pallassos, amb cant gregorià.....

XUMBI XUMBI

OBJECTIU: Afavorir el contacte corporal i desinhibir-se en grup

DESENVOLUPAMENT En rogle i agafades de la cintura de la persona que va davant iniciarem una dansa començant pel peu esquerre. Continuarem agafant-nos de la cintura de la persona de davant de la de davant. Si el grup encara no ha caigut, farem la dansa cap enrere.

OBSERVACIONS: “Flay, cataflay, cataflay flay flay Ale que te xumbi, xumbi, xumbi Ale que te flaity flaity flay”.

LAS NADADORAS

OBJECTIU: Fer grups.

DESENVOLUPAMENT En rogle cantem “Las nadadoras” i movem els braços mentre ens desplacem. La professora anirà dient números i s’hauran d’agrupar el nombre de persones que indique fins tenir els grups que es desitgen.

OBSERVACIONS: Somos las nadadoras que venimos de altamar i el agua está fresquibiri, fresquibiri, fresquibiri. i el agua está fresquibiri, fresquibiri for.....3, 4, 6....

TENSIÓ-RELAX

OBJECTIU Dins del bloc de la relaxació caldrà aprendre a tensionar i distensionar els músculs. L'exercici pretén conèixer i experimentar les dues accions com a eix central de la interpretació.

DESENVOLUPAMENT Després del calfament habitual amb música i desplaçant-se per la sala caldrà romandre en terra fins aconseguir equilibrar la respiració. La professora donarà instruccions de tensionar els membres del cos amb la següent progressió: - Tancar fortament les mans a l'ordre de tensió / distensionar a l'ordre de relax. - Tensionar els braços alçant-los a l'altura dels ulls / Distensionar. - Tensionar les puntetes dels peus / distensionar - Tensionar el coll alçant el cap i encarant la barbata cap al pit/ distensionar. - Finalment alçar la pelvis sense doblegar els genolls/ distensionar.

OBSERVACIONS El cos ha d'acabar amb dos punts de suport, els talons i la part superior de l'esquena. Recordeu que este exercici és acumulatiu.

FIGURES OBERTES I TANCADAS

OBJECTIU L'exercici pretén promoure el contacte corporal i la creació de figures conjuntes al temps que treballem l'equilibri i l'expressió emocional

DESENVOLUPAMENT Esta proposta es farà en dues parts, la primera és individual i la segona amb tot el grup. Després de la relaxació i encara al terra, treballarem l'expressió corporal de les emocions bàsiques amb figures obertes per a l'alegria, i tancades per a la tristesa, por, vergonya..... La segona part es treballarà en grup començant per una persona que sega en una cadira, la resta aniran sumant-se a ella deixant el menor espai possible entre els cossos i així tot el grup. Esta mateixa figura s'obrirà deixant el màxim espai entre els cossos, de manera que cadascuna haurà de tocar dos companyes fent servir dos membres del cos. Finalment, i després de fer tres propostes de figures obertes i tancades, treballarem amb el grup indicant que les parets i el sostre de la sala s'estreten.

OBSERVACIONS Per a fer amb l'alumnat cal controlar que ningú es faça mal i que les posicions no es descarreguen sobre una persona.

L'ESPILL

OBJECTIU Sincronitzar-vos amb la vostra parella amb moviment lliure.

DESENVOLUPAMENT Es dividirà el grup amb el mateix nombre de membres a cada banda de la sala. Cada persona identificarà i es centrarà en la persona que tinga enfront. Primer, les persones d'una banda faran moviments i accions lliures i les de l'altra hauran de seguir-les movent els membres contraris com si fos un espill.

OBSERVACIONS En cada moment de l'exercici "manarà" una de les dos bandes.

L'IMANT

OBJECTIU Facilitar el contacte amb la parella amb moviment lliure conjunt

DESENVOLUPAMENT Després de l'exercici anterior es realitzaran accions conjuntes en la línia que divideix la sala. Caldrà un contacte amb la persona de l'altra banda, i totes dues realitzaran moviments sense perdre el contacte al menys d'una part del cos, caldrà girar, tocar-se o fer "la campana" però cal mantenir sempre el contacte amb la persona d'enfront.

OBSERVACIONS En este exercici no mana cap banda, el contacte de les dues persones ha d'acabar sincronitzant-se sense instruccions, i sempre en la línia central de la sala.

2- EXPRESIÓ ORAL

El teatre negre ens ha servit per tal de possibilitar el joc lingüístic, l'alumnat ha adquirit capacitats de raonament, creativitat i enginy que, sens dubte, han incrementat d'una banda, el seu interès per parlar i escriure, i d'altra l'actitud crítica sobre allò que es diu o s'escriu durant el treball actoral.

El fet de treballar la llengua des de la perspectiva teatral ofereix una sèrie de recursos que contempen la creativitat com a eina principal fent que la classe esdevinga més activa i motivadora. Les competències lingüístiques i discursives han estat treballades mitjançant la interacció de l'alumnat en el treball d'interpretació.

EJERCICIOS DE RESPIRACIÓN

- Expulsión inicial brusca. pausa de un tiempo.
- Dos respiraciones 4 - 4
- Cinco respiraciones 6 - 6-
- Cinco respiraciones 3 - 6 (inspiración rápida, espiración lenta)
- Cinco respiraciones 1 - 6
- Mantener en el aire una pluma.
- Soplar una vela.

EJERCICIOS DE PROSODIA

- Las campanas siempre sonaban **pobres y melancólicas** cuando te sentía **lejos**, pero repicaban pizpiretas y divertidas, sonoras y alegres cuanto más cerca te mostrabas. Ahora ya no importa cómo suenen, dinámicas o **sombrías**, porque sé que no volverás.
- Normal: tono medio.
 - Negritas: tono grave.
 - Cursivas: tono agudo.

EJERCICIOS DE PROSODIA

➤ Nunca sabré por qué me dijiste eso. ¿Por qué me dijiste eso?, ¿cómo fuiste capaz? Claro que alguno pensará que me lo merecía.
¡MENTIRA! YO JAMÁS LO HUBIESE HECHO. No deberías haberme traicionado así.

- Normal: intensidad media
- MAYUSCULAS: intensidad alta
- Cursiva: intensidad baja

EJERCICIOS DE PROSODIA

- *¡Vaya!*, ¡qué su-bli-me! Jamás había visto algo así. Me lo habían contado muchas veces, una y otra vez: que mira que tienes que ir, que es im-pre-sio-nan-te. Pero yo nada, has-ta hoy. ¡Qué ma-ra-vi-llo-so!
- Más rápido: en cursiva.
- Guiones: más lento.

EJERCICIOS DE ENTONACIÓN

Expresar con diferentes tonos para conseguir distintas sensaciones:

- **“Has tenido suerte”**
- Afirmativa, interrogativa, exclamativa, alegría, tristeza, enfado, sorpresa, susto, satisfacción, alivio, seguridad, aburrimiento, ansia, informativo, nervios, gusto, asco, desesperación, duda, timidez.

LA MARXA NUPCIAL

OBJECTIU: Fer una proposta teatral a partir d'un cal·ligrama.

DESENVOLUPAMENT Es fan grups de 5-6-7 persones, dona el poema

“La marxa nupcial” de Joan Salvat Papasseit.

Hauran de preparar una posada en escena amb el recitat.

OBSERVACIONS: Ens interessa la interpretació de la forma de les paraules, no cal entendre el poema.

Es pot donar vestuari o objectes que poden fer servir si els ve de gust.

EMBARBUSSAMENTS

El cel està enrajolat,
qui el desenrajolarà?
el desenrajolador que el desenrajoli,
bon desenrajolador serà.

Plou poc, però,
pel poc que plou,
plou prou.

En Pere va per la carretera
amb un carro carregat de rocs,
que fa carric, carrac, carric, carrac.

Diu la guatlla:
-Què fas, gat?
-Què fas, guatlla?,
diu el gat.

Llum de l'**IRRADIADOR** camaleònic damunt
l'estrella del **Circ**: encara hexagonal .

Èxit! Èxit!! Èxit!!!

CLOWNS equilàters líders romàntics
Això és sà i en les constel·lacions de quatre barrets
[cònics.

La terra només gira perquè jo sóc aquí i jo sóc un
PALLASSO qui agonitza

Margot amb el **MALLOT** i els cabells pintats
rojos sembla un ciri que cremi
Només crema per mi:
Davant dels cent centaures que fan faixa a la Pista
DAURADA D'EMOCIÓ

Margot ara m'esguarda fit a fit i en caient del
Trapezi he llegit un anunci a la pantalla:

**Escopiu a la closca
pelada
dels cretins**

Aquest home que diu:
—La música de **Circ** és tan definitiva com no la va
conèixer
Richard Wagner tanmateix un pompier!

La sombra dels comparses en el sol de les taules
Moure's i projectar-se no existir:
La **VIDA** al Dinamisme

Jo protesto que això degeneri també
—Perquè ara el «domador» vol fer jocs malabars
i els cavalls amb les potes

Més m'estimo l'

i en **CHARLOT** que s'han tornat bessons per
tal d'entrar en sèrio a la glòria del cel

(car ells són ignorants de que venim d'ahir
d'abans d'ahir de l'altre abans d'ahir
i més d'abans encara)

L'Esfera del rellotge a les **DOTZE** fecunda les hores
que vindran que són:

una	dues	tres	quatre
cinc	sis	set	vuit
nou	deu	onze	

i després el

—i així seré immortal perquè d'aquí ha nascut el meu
JO dins el **TOT**

L'EXCURSIÓ

OBJECTIU Treballar la improvisació sense guió amb diferents registres.

DESENVOLUPAMENT Es demanaran tres voluntàries que seuran en una cadira enfront de la resta del grup que seran observadores. Posteriorment els indicarem que han de contar una excursió feta el cap de setmana amb les variacions que anem suggerint.

Les indicacions bàsiques són:

- No es poden moure de la cadira, la poden fer servir però no poden invadir l'espai de la companya.

- No han de deixar de parlar. - Han de intentar captar l'atenció del públic.

Anirem donant indicacions del registre que han de fer servir: - Alçant la veu - A càmera ràpida. - Amb veu baixeta. - A càmera lenta. - Amb un idioma inventat. - Tartamudejant.....

OBSERVACIONS Este exercici, cal proposar-lo quan l'alumnat ja té interioritzades certes expressions i ja hi ha un domini de la dramatització, requereix un cert grau de desinhibició i la complicitat del grup.

3- CONSTRUCCIÓ DE LA HISTÒRIA

El teatre compta amb diversos elements que tenen a veure amb la subjectivitat i la creativitat, per això, la construcció d'històries i la recerca de diferents maneres d'interpretar-les, fan que a l'alumnat haja de posar en marxa la imaginació i la provisió de tècniques artístiques de manera que es faça entendre pel públic espectador, així doncs una mateixa matèria pot ser representada amb significats diferents prioritant els elements que l'alumnat considera més interessants per a transmetre.

El teatre és molt important perquè permetrà a l'alumnat expressar tot tipus d'històries, reals o fictícies, emocions, pors, sensacions, dubtes, inquietuds, i traslladar al públic les seues reflexions amb la finalitat de que el públic espectador es senta més o menys proper a eixes realitats i pugua identificar-se amb elles.

4-ESCENOGRAFIA I MÚSICA:

L'escenografia constitueix l'espai concret i atmosfèric creat per a ser habitat en circumstàncies preestablertes per una ficció, amb la finalitat de narrar, representar, comunicar o produir una experiència sensorial durant certs límits temporals concrets.

Mitjançant el treball de l'escenografia tenim la capacitat de configurar noves realitats estètic-espacials com a reacció a allò que entenem per realitat. Podem avançar i retrocedir en el temps, i també crear objectes que produeixen efectes diversos i que, per tant ens permeten experimentar sobre un mateix fet de varies maneres.

El teatre negre, a més a més, ens obre un món d'efectes visuals que permet fer volar objectes i proporcionar capacitats extraordinàries als personatges, com ara desaparèixer i apareixer o bé volar.

NOCIONS BÀSIQUES D'ESCENOGRAFIA PER AL TEATRE NEGRE

El material a emprar en l'escenografia és molt senzill i es pot aprofitar material reciclat.

MATERIAL BÀSIC:

CARTRÓ

CARTOLINA FLUORESCENT

PINTURES FLUORESCENTS

PINTURA BLANCA

PINTURA NEGRA

SURO

TELES FLUORESCENTS

INSTRUCCIONS GENERALS D'ESCENOGRAFIA EN TEATRE NEGRE

- Cal fer servir la pintura amb certa austeritat, és el més car de tot el material de teatre negre.
- Sota la pintura fluor ha d'haver sempre una base blanc mate (no fluorescent).
- La banda posterior de totes les figures elaborades ha de ser negra per a poder fer desaparèixer la figura en negre sobre negre.
- Cada element confeccionat ha de tenir un suport per a poder-lo manipular sense que es vegi els dits de les mans.
- És molt important que la persona que manipula els elements de teatre negre porte un vestuari totalment negre, inclosos guants i caputxa.

LA MÚSICA

La música al teatre ajuda l'espectador a posar-se en situació i al seguiment de l'obra, així com a transmetre diferents emocions. En aquest interactiu, l'alumnat coneixerà com i amb quins objectius es desenvolupa la idea sonora d'una obra.

Descobrireu els moments principals en què podem utilitzar música o sons com les obertures, els entreactes o el final de l'obra i la importància de les músiques incidentals o d'ambientació durant el desenvolupament de les escenes.

OBJECTIU

- Saber com, en quin moment i per a què es fa servir la música en un espectacle teatral.
- Entendre la música i el seguiment de la trama.
- Conèixer com es concep la idea sonora d'una obra

COMPETÈNCIES A ADQUIRIR AMB LA MÚSICA:

- Competència artística i cultural
- Competència per aprendre a aprendre

EXEMPLES D'US DE LA MÚSICA EN TEATRE NEGRE.

- El/la professor/a suggerirà a l'alumnat part d'una escena d'una obra de teatre i els/les alumnes, per grups, hauran de cercar música i sons per ambientar-la. Es pot establir un debat final entre els participants de les músiques i els sons més adequats.
- Buscar materials quotidians (bosses, ampolles, planxes metàl·liques, etc.) i investigar quins sons ofereixen i de quina manera els podem utilitzar en teatre.

5-PROPOSTA TEATRAL I ANÀLISI DEL TEXT.

Treballarem a classe la violència masclista contra les dones amb debats, performance, dinàmiques i posteriorment amb un comentari de text amb l'anàlisi del conte "L'Artur i la Clementina".

Es dividirà la classe en dos grups, la meitat s'encarregaran de gravar el conte posant veu als personatges i afegint la música escaient. I l'altra meitat elaboraran els personatges i els elements del decorat amb pintura fluorescent.

ARTUR I CLEMENTINA

NARRADOR.- Un bell dia de primavera Artur i Clementina, dos joves i belles tortugues rosses es van conèixer a la vora d'un estany i aquella mateixa tarda van descobrir que estaven enamorats.

Clementina, alegre i despreocupada, feia molts projectes per a la seua vida futura mentre passejaven tots dos a la vora de l'estany i pescaven alguna coseta per al sopar.

CLEMENTINA.- Ja veuràs que feliços serem. Viatjarem i descobrirem altres llacs i altres tortugues diferents, i trobarem una altra classe de peixos i altres plantes i flors a la riba... Serà una vida estupenda! Anirem fins i tot a l'estranger. Saps una cosa? Sempre he volgut visitar Venècia...

ARTUR.- (Somrient vagament). Sí.

NARRADOR.- Però els dies transcorrien iguals a la vora de l'estany. Artur havia decidit pescar ell sol per a tots dos i així Clementina podria descansar. Arribava a l'hora de dinar amb capgrossos i caragols.

ARTUR.- Com estàs, estimada? Ho has passat bé?

CLEMENTINA.-(Sospirant) M'he avorrit molt! Tot el dia sola esperant-te!

ARTUR.- (cribant indignat) AVORRIT! Dius que t'has avorrit? Busca alguna cosa a fer. El món és ple d'ocupacions interessants. Només s'avorreixen els ximpls!

NARRADOR.- A Clementina li feia molta vergonya ser ximple, i hi haguera volgut no avorrir-se tant, però no podia evitar-ho. Un dia, quan va tornar Artur...

CLEMENTINA.- M'agradaria tenir una flauta. Aprendria a tocar-la, inventaria cançons, i això m'entretindria.

ARTUR.- TU? Tocar la flauta tu? Si ni tan sols distingeixes les notes! Ets incapaç d'aprendre. No tens oïda.

NARRADOR.- Aquella mateixa nit, Artur va aparèixer amb un bonic tocadiscos i el va lligar bé a la casa de Clementina.

ARTUR.- Així no ho perdràs. Ets tan distreta...!

CLEMENTINA.- Gràcies.

NARRADOR.- Però aquella nit, abans d'adormir-se, va estar pensant per què havia de portar a sobre aquell tocadiscos tan pesat en lloc d'una flauta lleugera, i si era veritat que no hagués arribat a aprendre les notes i que era distreta. Però després, avergonyida, va decidir que havia de ser així, ja que Artur, tan intel·ligent, ho deixa. Va sospirar resignada i es va adormir.

Durant uns dies, Clementina va escoltar el tocadiscos. Després es va cansar. Era, de tota manera, un objecte bonic i es va entretenir netejant-lo i traient-lo.

Un capvespre, mentre contemplaven les estrelles a la vora de l'estany silenciosos...

CLEMENTINA.- Saps, Artur, algunes vegades veig unes flors tan boniques, de colors tan estranys, que em fan venir ganes de plorar... M'agradaria tenir-ne una caixa d'aquarel·les i poder-les pintar.

ARTUR.- (Rient-se) Quina idea ridícula! És que et creus una artista? Què bovada!

CLEMENTINA.- (A part) Vaja, ja he tornat a dir una ximpleria. Hauré d'anar amb molt de compte o Artur es cansarà de tenir una dona tan estúpida...

NARRADOR.- I es va esforçar a parlar el mínim possible. Artur se'n va adonar de seguida; però al cap de poc temps va tornar a avorrir-se.

ARTUR.- (A part) Tinc una companya avorrida de debò. No parla mai i, quan parla, no diu més que disbarats.

NARRADOR.- Però havia de sentir-se una mica culpable i, al cap de pocs dies, es va presentar amb un paquet.

ARTUR.- Mira, he trobat un amic meu pintor i li he comprat un quadre per a tu. Estaràs contenta, no? Deies que t'interessa l'art. Doncs aquí ho tens. Lliga-t'ho bé perquè, tan distreta com tu ets, ja veig que acabaràs per perdre'l.

NARRADOR.- La càrrega de Clementina augmentava a poc a poc. Un dia es va afegir un gerro de Murano.

ARTUR.- No deies que t'agradava Venècia? teu és. Lliga-ho bé perquè no et caiga. Ets tan descurada!

NARRADOR.- Un altre dia va arribar una col·lecció de pipes austríaques dins d'una vitrina. Després una enciclopèdia...

CLEMENTINA.- (Sospirant) Si almenys sabés llegir...

NARRADOR.- Va arribar un moment en què va caldre afegir un segon pis. Amb la casa de dos pisos a l'esquena, ja no podia ni moure's. Artur li portava el menjar i això el feia sentir important.

ARTUR.- Què faries tu sense mi?

CLEMENTINA.- (Sospirant) És clar. Què faria jo sense tu?

NARRADOR.- A poc a poc la casa de dos pisos també va quedar completament plena. Però ja gairebé tenien la solució: tres pisos més es van afegir ara a la casa de Clementina.

Feia molt de temps que la casa de Clementina s'havia convertit en un gratacel.

Un matí de primavera va decidir que aquella vida no podia seguir més temps. Va sortir sigil·losament de la casa i es va fer una passejada: va ser molt bonic, però molt curt. Artur tornava a casa per dinar i havia de trobar-la esperant-lo. Com sempre.

Però, a poc a poc el passeig es va convertir en costum i Clementina se sentia cada cop més satisfeta de la seua nova vida. Artur no en sabia res, però sospitava que passava alguna cosa.

ARTUR.- De quins dimonis rius? Sembles una ximple.

NARRADOR.- Però Clementina esta vegada no es va preocupar gens. Ara sortia de casa així que Artur girava l'esquena i ell la trobava cada vegada més estranya, i trobava la casa cada cop més desordenada. Però Clementina començava a ser veritablement feliç i les renyines d'Artur ja no li feien res.

I un dia Artur va trobar la casa buida. Es va enfadar moltíssim i no va entendre res. Anys més tard seguia explicant el mateix als seus amics.

ARTUR.- Realment era una ingrata la tal Clementina. No li faltava de res. Vint-i-cinc pisos tenia sa casa, i tots plens de tresors!

NARRADOR.- Les tortugues viuen moltíssims anys i és possible que Clementina segueixa viatjant feliç pel món. És possible que toqueu la flauta i feu boniques aquarel·les de plantes i flors. Si trobes una tortuga sense casa, intenta cridar-la: Clementina! Clementina! I si et contesta, segur que és ella.

